

„Planowanie audytu wewnętrznego – zapobieganie nadużyciom ubezpieczeniowym”

Seminarium Polskiej Izby Ubezpieczeń
17. czerwca 2010 r., Warszawa

Rola audytu wewnętrznego w zapobieganiu nadużyciom

Polska Izba Ubezpieczeniowa i KPMG

Agnieszka Gawrońska-Malec, Senior Manager KPMG

Krzysztof Kozłowicz, Senior Manager KPMG

Michał Kaczmarski, Manager KPMG

AUDIT • TAX • ADVISORY

Warszawa, 17 czerwca 2010

Plan Dnia

8.30 – 9.00	Rejestracja uczestników i powitalna kawa
9.00 – 10.30	Wprowadzenie – Podstawy zapobiegania i wykrywania nadużyć
10.30 – 11.45	Nadużycia w ubezpieczeniach życiowych
11.45 – 12.15	Przerwa kawowa
12.15 – 13.30	Nadużycia w ubezpieczeniach majątkowych
13.30 – 14.30	Obiad
14.30 – 15.30	Wykorzystanie analizy data mining w identyfikacji przypadków nadużyć, w szczególności analizy typu social networking
15.30 – 16.00	Przerwa kawowa
16.00 – 17.00	Przeciwdziałanie praniu pieniędzy w Zakładach Ubezpieczeń i Reasekuracji

Wprowadzenie – Podstawy zapobiegania i wykrywania nadużyć

Agnieszka Gawrońska-Malec

Senior Manager KPMG

AUDIT • TAX • ADVISORY

Rodzaje nadużyć

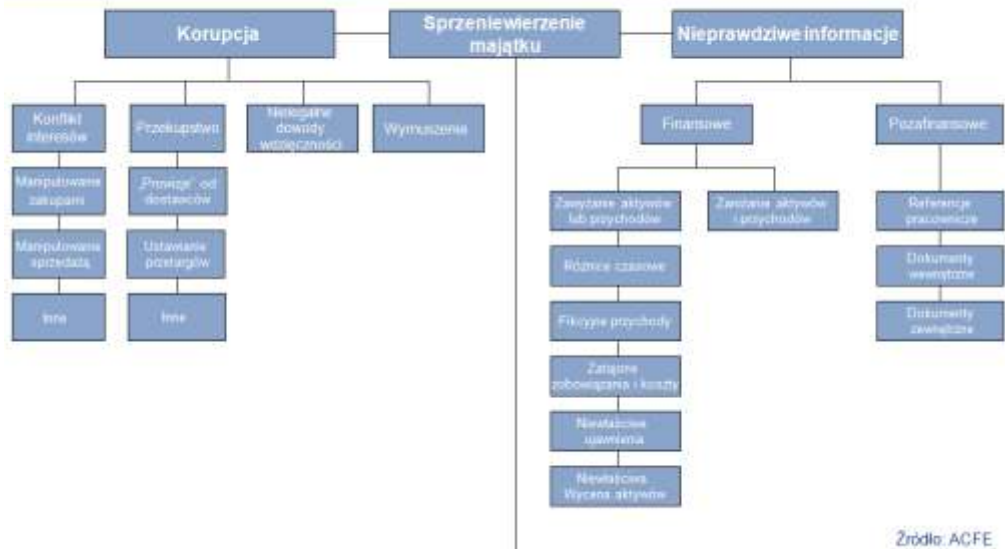

*ACFE – Association of Certified Fraud Examiner

200 KPMG Advisory & Co. S.A. jest częścią organizacji KPMG Network, która jest siecią niezależnych członków KPMG Network, pomimo powiązań między nimi. KPMG Network nie jest organizacją.

Główne rodzaje nadużyć pracowniczych

Źródło: ACFE

200 KPMG Advisory & Co. S.A. jest częścią organizacji KPMG Network, która jest siecią niezależnych członków KPMG Network, pomimo powiązań między nimi. KPMG Network nie jest organizacją.

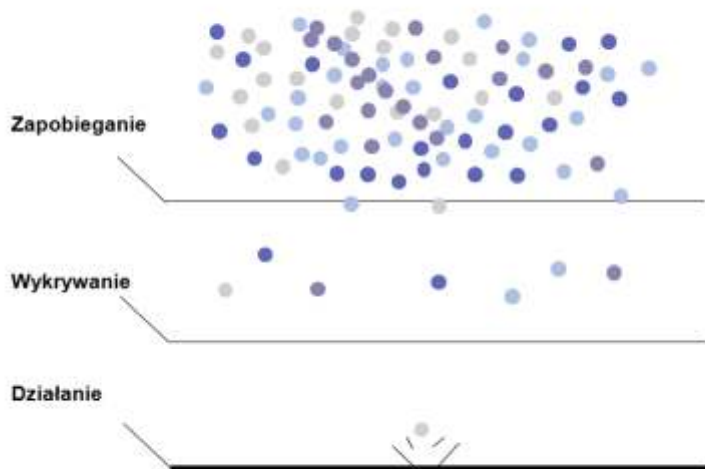

Metody najbardziej przydatne w zapobieganiu nadużyciom

Źródło: Deloitte, Raport nadużycia – niewidzialny wróg przedsiębiorstw 2018

Nadużycia w ubezpieczeniach życiowych

AUDIT • TAX • ADVISORY

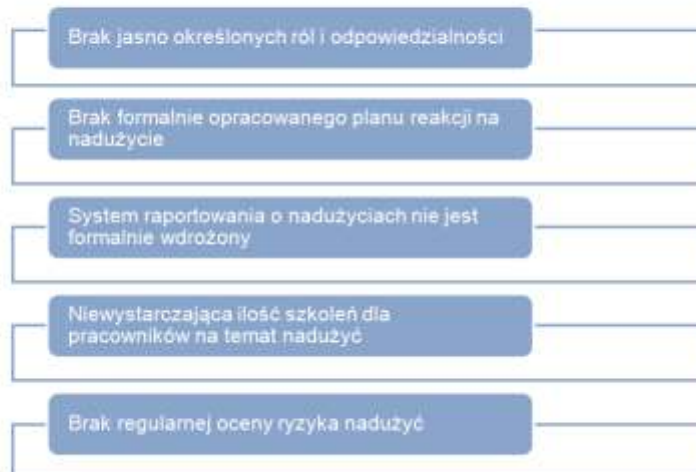

Metody zapobiegania nadużyciom

- Jasno określone role i odpowiedzialności
- Plan reakcji na nadużycie
- System raportowania wystąpienia nadużycia
- Szkolenia na temat nadużyć dla pracowników
- Programy uświadamiające dotyczące zapobiegania i wykrywania nadużyć
- Przeprowadzenie regularnej oceny ryzyka nadużyć
- System wspierający postępowania w sprawach związanych z nadużyciami
- Regularne monitorowanie i raportowanie ryzyka nadużyć
- Kodeks postępowania i kodeks etyki
- Polityki i standardy akceptowanej praktyki biznesowej
- Powoływane ad hoc grupy robocze zaangażowane w śledztwa dotyczące poważnych nadużyć i zapobieganie kolejnym nadużyciom (komitet ds. nadużyć)
- Departament dedykowany do wykrywania nadużyć
- Automatyczne narzędzie informatyczne do wykrywania i zapobiegania nadużyciom
- Strategię zarządzania ryzykiem nadużyć
- System śledzenia wystąpienia nadużycia

Główne problemy związane z zapobieganiem nadużyciom

Audyt wewnętrzny procesu zarządzania nadużyciami w procesie sprzedaży produktów w ubezpieczeniach na życie

Krzysztof Kozłowicz
Senior Manager KPMG

AUDIT • TAX • ADVISORY

1. Proces sprzedaży w ubezpieczeniach na życie
2. Identyfikacja i ocena ryzyk
3. Identyfikacja i ocena mechanizmów kontrolnych

Przykładowy model procesu sprzedaży produktów - cele

SPRZEDAŻ PRODUKTÓW

Cele

- Osiągnięcie portfela produktów zgodnego z celami firmy (wielkość, rodzaj)
- Wzrost przychodów przy zachowaniu zyskowności
- Skrócenie czasu przetwarzania danych, dokumentów
- Pełne wykorzystanie kanałów sprzedaży
- Działania zgodne z regulacjami

Działania

Przykładowy model procesu sprzedaży produktów – dekompozycja ryzyka

WYŁUDZENIA I OSZUSTWA

1. Preparowanie dokumentacji w celu uzyskania odszkodowania
2. Przedstawienie fałszywych dokumentów tożsamości
3. Zmowa przestępcy z pośrednikiem w celu wyłudzenia odszkodowania
4. Zatajenie informacji podczas wystawienia polisy
5. Uzyskanie polisy po wystąpieniu szkody i wystąpienie o odszkodowanie w momencie, gdy polisa została zawarta
6. Zmowa z pracownikiem lub agentem w celu wystawienia polisy po wystąpieniu zdarzenia
7. Przedstawienie nieprawdziwych informacji/dokumentów podczas wystawiania polisy

Przykładowy model procesu sprzedaży produktów – mechanizmy kontrolne

SPRZEDAŻ PRODUKTÓW

Ryzyka i problemy w procesie	Mechanizmy kontrolne
1. Preparowanie dokumentacji w celu uzyskania odszkodowania	A. Weryfikacja prawdziwości dokumentów tożsamości
2. Przedstawienie fałszywych dokumentów tożsamości	B. Sprawdzanie zgodności dokumentów polis z wewnętrznymi regulacjami
3. Zmowa przestępcy z pośrednikiem w celu wyłudzenia odszkodowania	C. Ograniczenie możliwości zmian ustawień systemów informatycznych do grupy pracowników autoryzowanych
4. Zatajenie informacji podczas wystawiania polisy	D. Walidacja formatów danych wprowadzanych do polisy
5. Uzyskanie polisy po wystąpieniu szkody i wystąpienie o odszkodowanie w momencie, gdy polisa została zawarta	E. Weryfikacja prawdziwości informacji o stanie zdrowia ubezpieczonych
6. Zmowa z pracownikiem lub agentem w celu wystawiania polisy po wystąpieniu zdarzenia	F. Podział obowiązków między sprzedażą i jednostką weryfikującą
7. Przedstawienie nieprawdziwych informacji/dokumentów podczas wystawiania polisy	G. Weryfikacja ubezpieczonego i ubezpieczającego w dostępnych bazach informacji o niezetelnych klientach
	H. Weryfikacja powiązań ubezpieczonych z osobami pozostającymi w bazach informacji o niezetelnych klientach

Przykładowy model procesu sprzedaży produktów – mechanizmy kontrolne

SPRZEDAŻ PRODUKTÓW

Ryzyka i problemy w procesie	Mechanizmy kontrolne
1. Preparowanie dokumentacji w celu uzyskania odszkodowania	I. Weryfikacja powiązań agenta/pracownika sprzedaży z ubezpieczonym
2. Przedstawienie fałszywych dokumentów tożsamości	J. Wprowadzenie kodeksu etyki obejmującego w szczególności zasady ograniczania nadużyć
3. Zmowa przestępcy z pośrednikiem w celu wyłudzenia odszkodowania	K. Szkolenia pracowników w zakresie przeciwdziałania i wykrywania nadużyć
4. Zatajenie informacji podczas wystawienia polisy	L. Umożliwienie pracownikom zgłaszania podejrzeń o nadużycia (polityka whistle blowing)
5. Uzyskanie polisy po wystąpieniu incydentu i wystąpienie o odszkodowanie w momencie, gdy polisa została zawarta	M. Stawki zastosowane przez agentów są weryfikowane przez pracowników spółki
6. Zmowa z pracownikiem lub agentem w celu wystawienia polisy po wystąpieniu zdarzenia	N. Zmiany warunków ubezpieczenia są autoryzowane przez odpowiednie osoby
7. Przedstawienie nieprawdziwych informacji/dokumentów podczas wystawiania polisy	O. System prowizyjny uzależnia wynagrodzenie sprzedaży od wpłat z tytułu ubezpieczenia

Przykładowy model procesu sprzedaży produktów – mechanizmy kontrolne

SPRZEDAŻ PRODUKTÓW

Ryzyka i problemy w procesie	Mechanizmy kontrolne
1. Preparowanie dokumentacji w celu uzyskania odszkodowania	P. System prowizyjny uzależnia wynagrodzenie sprzedaży od zerwań polisy
2. Przedstawienie fałszywych dokumentów tożsamości	Q. Analiza szkodowości w podziale na agentów
3. Zmowa przestępcy z pośrednikiem w celu wyłudzenia odszkodowania	R. Analiza szkodowości w podziale na regiony
4. Zatajenie informacji podczas wystawienia polisy	S. Cykliczna weryfikacja raportów niewpłaconych składek
5. Uzyskanie polisy po wystąpieniu incydentu i wystąpienie o odszkodowanie w momencie, gdy polisa została zawarta	T. Bezzwłoczne wygaszanie ochrony ubezpieczeniowej w sytuacji potwierdzenia braku możliwości uzyskania należnej składki
6. Zmowa z pracownikiem lub agentem w celu wystawienia polisy po wystąpieniu zdarzenia	U. Weryfikacja skuteczności windykacji niewpłaconych składek
7. Przedstawienie nieprawdziwych informacji/dokumentów podczas wystawiania polisy	

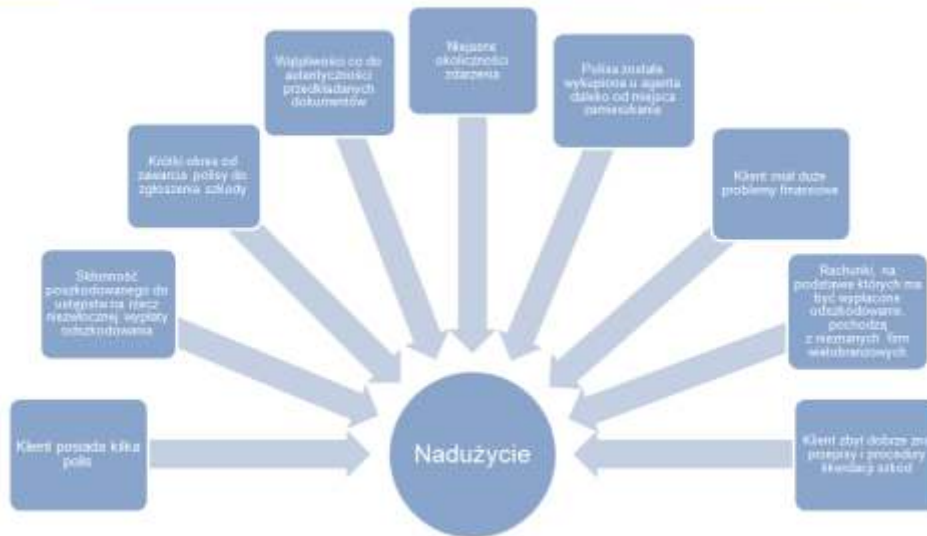
Nadużycia w ubezpieczeniach majątkowych

AUDIT • TAX • ADVISORY

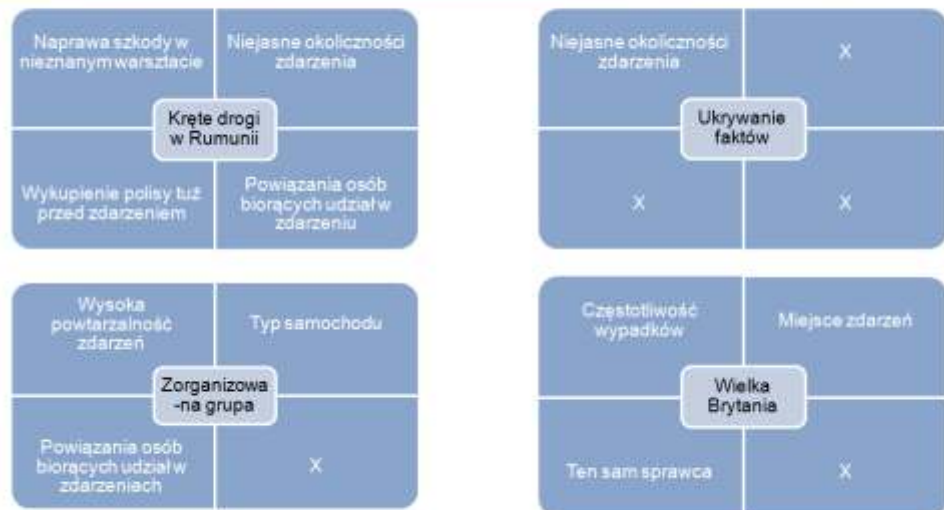

Przykłady symptomów nadużyć

Studium przypadku

Audyt wewnętrzny procesu zarządzania nadżyciami w procesie likwidacji szkód w ubezpieczeniach majątkowych

Krzysztof Kozłowicz
Senior Manager KPMG

AUDIT • TAX • ADVISORY

1. Proces likwidacji w ubezpieczeniach majątkowych
2. Identyfikacja i ocena ryzyk
3. Identyfikacja i ocena mechanizmów kontrolnych

Przykładowy model procesu likwidacji szkód - cele

LIKwidACJA SZKÓD

Cele

- Sprawna i efektywna obsługa likwidacji szkód
- Zadowolenie Klientów
- Utrzymanie zadowalającego poziomu szkodowości, kontrola kosztów
- Skuteczne dochodzenie roszczeń regresowych, odzysków, itp.
- Właściwy poziom ochrony reasekuracyjnej
- Właściwe określenie poziomu rezerw

Działania

Przykładowy model procesu likwidacji szkód – cele i ryzyka

LIKwidACJA SZKÓD

Cele

- Sprawna i efektywna obsługa likwidacji szkód
- Zadowolenie Klientów
- Utrzymanie zadowalającego poziomu szkodowości, kontrola kosztów
- Skuteczne dochodzenie roszczeń regresowych, odzysków, itp.
- Właściwy poziom ochrony reasekuracyjnej
- Właściwe określenie poziomu rezerw

Działania

Ryzyka

- Wyludzenie i oszustwa
- Kumulacja szkód i niedostateczna ochrona reasekuracyjna
- Braki w danych statystycznych
- Nieściągalność regresów
- Nieefektywna obsługa poszkodowanych
- Nieadekwatność rezerw na szkody zgłoszone
- Wysokie koszty pośrednie

Przykładowy model procesu likwidacji szkód – wskaźniki

LIKwidACJA SZKÓD

Ryzyka i problemy w procesie	Wskaźniki finansowe
<ul style="list-style-type: none"> – Wyludzenia i oszustwa – Kumulacja szkód i niedostateczna ochrona reasekuracyjna – Nieprzestrzeganie regulaminów – nadmierne wypłaty lub niezasadne odmowy wypłat – Braki w danych statystycznych – Nieściągalność regresów – Nieefektywna obsługa poszkodowanych – Nieadekwatność rezerw na szkody zgłoszone – Wysokie koszty pośrednie 	<ul style="list-style-type: none"> – Wskaźniki szkodowości, w tym wskaźnik mieszany – Wskaźniki wypłat z tytułu spraw sądowych – Wskaźniki kosztów likwidacji szkód – Wskaźnik regresów uzyskanych – Wskaźnik adekwatności rezerw

WYŁUDZENIA I OSZUSTWA

1. Zatajenie informacji o ubezpieczanym majątku podczas wystawienia polisy
2. Wystawienie polisy z datą wsteczną po wystąpieniu szkody
3. Uzyskanie polisy po wystąpieniu szkody i wystąpienie o odszkodowanie w momencie, gdy polisa została zawarta lub po tym terminie
4. Zmowa z pracownikiem lub agentem w celu wystawienia polisy po wystąpieniu zdarzenia
5. Zmowa poszkodowanego ze sprawcą szkody
6. Zmowa poszkodowanego z wykonawcą naprawy majątku
7. Likwidacja fikcyjnej szkody
8. Podanie nieprawdziwych okoliczności zdarzenia
9. Zawyżenie wyceny kosztów likwidacji szkody
10. Zgłoszenie szkody w więcej niż jednym zakładzie ubezpieczeniowym

LIKwidacja SZKÓD

Ryzyka i problemy w procesie	Mechanizmy kontrolne
<ol style="list-style-type: none"> 1. Zatajenie informacji o ubezpieczanym majątku podczas wystawienia polisy 2. Wystawienie polisy z datą wsteczną po wystąpieniu szkody 3. Uzyskanie polisy po wystąpieniu szkody i wystąpienie o odszkodowanie w momencie, gdy polisa została zawarta lub po tym terminie 4. Zmowa z pracownikiem lub agentem w celu wystawienia polisy po wystąpieniu zdarzenia 5. Zmowa poszkodowanego ze sprawcą szkody 6. Zmowa poszkodowanego z wykonawcą naprawy majątku 7. Likwidacja fikcyjnej szkody 8. Podanie nieprawdziwych okoliczności zdarzenia 9. Zawyżenie wyceny kosztów likwidacji szkody 10. Zgłoszenie szkody w więcej niż jednym zakładzie ubezpieczeniowym 	<ol style="list-style-type: none"> A. Szkody są przyjmowane, akceptowane i rozstrzygane przez personel posiadający odpowiedni poziom uprawnień. B. Właściwy podział ról związanych z przetwarzaniem i danych o polisach, informacji o szkodach, płatnościami, księgowością i uzgodnieniami sald na kontaktach. C. Generowanie raportów wyjątków w sytuacjach szkód wprowadzonych niezgodnie z przyjętą polityką lub wprowadzania do systemu szkody, które w nim już są wprowadzone z tymi samymi danymi (wykrycie podwójnie wprowadzonych szkód) D. Dokumentacja dotycząca nowych i istniejących szkód jest odpowiednio segregowana celem uniknięcia podwójnego wprowadzenia danych. E. Dokumentacja dotycząca nowych szkód jest odsyłana do osób odpowiedzialnych za obsługę szkód celem wprowadzenia do systemu.

LIKwidACJA SZKÓD

Ryzyka i problemy w procesie	Mechanizmy kontrolne
<ol style="list-style-type: none"> 1. Zatajenie informacji o ubezpieczanym majątku podczas wystawienia polisy 2. Wystawienie polisy z datą wsteczną po wystąpieniu szkody 3. Uzyskanie polisy po wystąpieniu szkody i wystąpienie o odszkodowanie w momencie, gdy polisa została zawarta lub po tym terminie 4. Zmowa z pracownikiem lub agentem w celu wystawienia polisy po wystąpieniu zdarzenia 5. Zmowa poszkodowanego ze sprawcą szkody 6. Zmowa poszkodowanego z wykonawcą naprawy majątku 7. Likwidacja fikcyjnej szkody 8. Podanie nieprawdziwych okoliczności zdarzenia 9. Zawyżenie wyceny kosztów likwidacji szkody 10. Zgłoszenie szkody w więcej niż jednym zakładzie ubezpieczeniowym 	<ol style="list-style-type: none"> P. Szkolenia nowych pracowników odpowiedzialnych za likwidację szkód, szkolenia uzupełniające oraz informacje bieżące uzupełniające wiedzę. Q. Weryfikacja powiązań osób poszkodowanych ze sprawcami szkód. R. Weryfikacja powiązań osób poszkodowanych z osobami dokonującymi napraw majątku, który był przedmiotem szkody. S. Weryfikacja powiązań osób poszkodowanych z pracownikami likwidującymi szkody

Wykorzystanie analizy data mining w identyfikacji przypadków nadużyć, w szczególności analizy typu social networking

AUDIT • TAX • ADVISORY

Aplikacje narzędzi IT do przeciwdziałania nadużyciom

Czynniki zwiększające prawdopodobieństwo nadużyć:

- Rosnąca liczba transakcji
- Procesy i procedury nie zaprojektowane by zapobiegać/wykrywać oszustwa
- Skomplikowane i powielone metodologie wypłat świadczeń

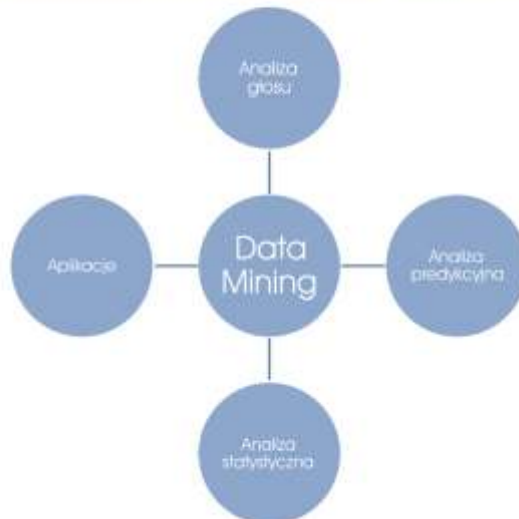

Proces wprowadzania technologii przeciwdziałających nadużyciom ubezpieczeniowym nie dotrzymuje kroku rozwojowi przestępczości

Ubezpieczyciele stosujący technologie przeciwdziałające nadużyciom są w stanie zredukować nieuzasadnione wypłaty świadczeń o 40%

Źródło: Gartner, Inc.

Analiza Data Mining

Podejście oparte o reguły

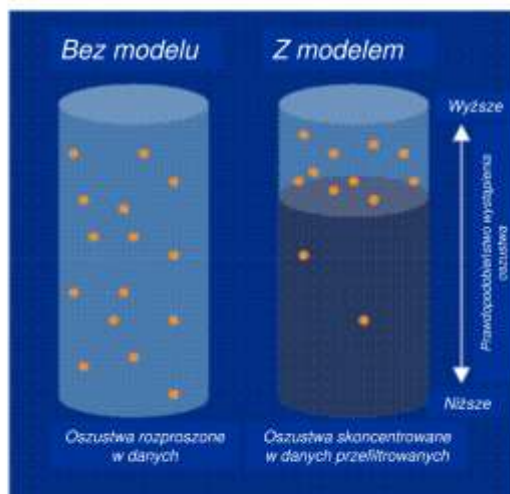
- Tradycyjnie, organizacje wykrywają nadużycia przeszukując swoje dane w oparciu o reguły i identyfikując transakcje lub sekwencje transakcji spełniające kryteria podwyższonego ryzyka nadużyć, poprzez:
  - Analizę trendów i raportowanie wyjątków
  - Szczegółową analizę prób przez analityka.
- Podejście to wymaga zaangażowania wielu osób posiadających specjalistyczną wiedzę, jednakże nie jest odpowiednie do wykrywania nowych wzorów, schematów nieprawidłowości. Również, zawarcie w prostych regułach złożonych powiązań pomiędzy cechami znanych już schematów nadużyć może okazać się trudne.
- Wyrafinowani oszuści znają doskonale popularne systemy do wykrywania nadużyć i stale zmieniają schematy swoich działań, tak aby zredukować szanse ich wykrycia.

Przykłady podejścia opartego na regułach

Przykłady raportowania wyjątków i analizy trendów:

- Identyfikacja polis zlikwidowanych wkrótce po ich wystawieniu;
- Identyfikacja polis zlikwidowanych krótko po dacie zaksięgowania prowizji (commission earning date);
- Istnienie „sleeper policies”;
- Rejestracja szkody przed wpływem pierwszej składki;
- Polisy z bardzo wysoką wartością ubezpieczonego ryzyka w porównaniu ze składką;
- Wypłata wysokiej prowizji w porównaniu z wartością składki;
- Polisy lub produkty z nietypową historią szkód;
- Identyfikacja duplikowanych szkód oraz wypłat prowizji dla klientów i agentów;
- Powtarzalne roszczenia bez wzrostu składki.

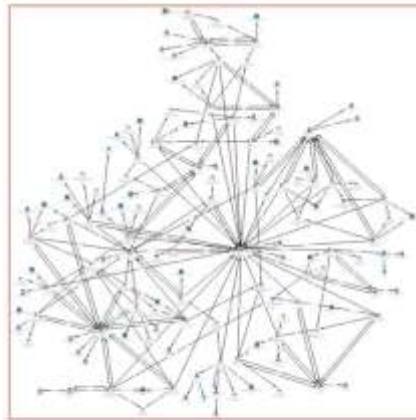

Analiza Sieci Społecznych (Social Network)

- Charakterystyka powiązań i schematów powiązań poszczególnych jednostek zaangażowanych w zgłoszenie ubezpieczeniowe (ludzie, adresy, numery telefonów, pojazdy), oraz identyfikacja jednostek występujących w kilku zgłoszeniach.
- Analiza przebiegu zdarzeń lub zdarzeń na skali czasu. Pozwala na zapoznanie się z aktywnością poszczególnych uczestników zdarzenia i kolejnością ich działań. Może wykorzystać interesujące akcje, które mogłyby być powiązane przy standardowej analizie danych.
- Wizualizacja wyników np. w programie i2 (Analysis Notebook) w postaci grafów, schematów powiązań.

Wynik

Podejście oparte na modelu

Analiza Skupień (ang. Data Clustering)

- Techniki opisowe wykorzystywane np. przez SPSS Clementine i SAS do grupowania zgłoszeń o podobnych cechach, jak również identyfikowania pozostałych zgłoszeń, nie przyporządkowanych do żadnej grupy (żadnej klasy). Identyfikacja grupy (klastrow) transakcji wykraczających poza standardowe wzorce działalności (aktywności) przy użyciu zaawansowanych algorytmów, które mogą być dostosowane do osiągnięcia optymalnych rezultatów.
- Identyfikacja grupy (klasy)

Analiza Predykcyjna

- Wykorzystywanie algorytmów regresji i sieci neuronowych w celu identyfikacji zmiennych, cech pozwalających na predykcję nadużyć na podstawie zaistniałych, znanych nadużyć oznaczonych w danych źródłowych (trenowanie modelu).
- Zbudowany w ten sposób model wykorzystywany jest do oceny prawdopodobieństwa wystąpienia nadużycia w każdym nowym rozszczeniu. Dzięki temu możliwe jest uszeregowanie zgłoszeń do dalszego badania.
- Zdolności predykcyjne modelu mogą być znacznie ulepszone poprzez regularną analizę modyfikacji i trenowanie modelu na zbiorze danych obecnych i historycznych.

Studium przypadku 1

Opis przypadku

- Towarzystwo Ubezpieczeniowe w Ameryce Łacińskiej, oferujące 75,000 polis ubezpieczeniowych
- Nie posiada polityki zapobiegania/ przeciwdziałania nadużyciom
- W jednostce istnieje baza danych dotycząca wykrytych nadużyć

Cele

- Wykryć modele nadużyć, które nie jest znane w firmie
- Stworzenie „czarnej listy” jednostek, które były zaangażowane w oszustwa w zakładzie ubezpieczeniowym

Przeprowadzone prace

- Ekstrakcja danych, identyfikacja źródeł informacji, które były istotne dla analizy.
- Analiza jakości i przygotowania danych. Zidentyfikowanie ewentualnych braków informacji, jak również potencjalnego wpływu na dane. Dodatkowo wprowadzenie niezbędnych zmian do danych wykorzystywanych do analizy.

Studium przypadku 2

Analiza danych :

- *Stworzenie sieci powiązań społecznych dzięki zastosowaniu techniki wyszukiwania rozmytego (fuzzy matching).*
- *Dokonanie wyboru tych sieci społecznych ze znanymi przypadkami nadużycia, z uwzględnieniem spółek powiązanych ze zgłoszeniami, które nie zostały uznane za nieuczciwe.*
- *Selekcja tych sieci społecznych, które spełniają wzór nadużycia, taki jak: powtarzające się kolizje z udziałem tego samego pojazdu; zgłoszenia w krótkim odstępie czasu, które dotyczą tych samych pojazdów i miejsc; incydenty zgłaszane przez osoby, które są ze sobą pośrednio powiązane, itp..*
- *Uzyskane wyniki*
- *Okresowe „czarne listy” zawierające informacje na temat ludzi, adresów, numerów telefonów związanych z nadużyciami w firmie*
- *Propozycje usprawnień w systemach informatycznych mające na celu identyfikację braku kontroli, który wpływa na jakość danych. Ponadto wprowadzenie nowych pól w bazie danych, które umożliwiłyby przechowywanie informacji mających znaczenie dla dochodzeń i wykrywania nadużyć.*
- *W wyniku wykorzystania sieci społecznej nadano priorytet zdarzeniom, które zostaną poddane szczegółowym badaniom. Dzięki tej czynności zaobserwowano zgromadzenie oszczędności w obrębie wykrywania nadużyć.*

**Przeciwdziałanie praniu pieniędzy w zakładach
ubezpieczeń i reasekuracji w świetle aktualnych
regulacji oraz dobrej praktyki**

Michał Kaczmarski

Manager KPMG

AUDIT • TAX • ADVISORY

Polskie regulacje prawne w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu

Krajowe akty prawne transponujące Dyrektywy i Rozporządzenia do polskiego porządku prawnego, w szczególności:

- Kodeks Karny (w szczególności art. 299 i 165a);
- Ustawa o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu z dnia 16 listopada 2000 r., znowelizowana Ustawą z dnia 25 czerwca 2009 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu wprowadzaniu do obrotu finansowego wartości majątkowych pochodzących z nielegalnych lub nieujawnionych źródeł oraz o przeciwdziałaniu finansowaniu terroryzmu oraz o zmianie niektórych innych ustaw;
- Ustawa o odpowiedzialności podmiotów zbiorowych.

Dodatkowe użyteczne wsparcie

- Poradnik dla instytucji obowiązanych i jednostek współpracujących „Przeciwdziałanie praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu” udostępniany instytucjom obowiązany przez Generalnego Inspektora Informacji Finansowej do użytku służbowego
- Interpretacje GIIF stanowiące odpowiedź na pytania instytucji obowiązanych, dostępne na stronie: <http://www.mf.gov.pl/index.php?const=7&dzial=85&wysw=4&sub=sub2>

Nowe wymogi regulacyjne Obowiązki instytucji obowiązanych (1)

Wymogi stawiane instytucjom obowiązanych obejmują:

- **Rejestrację transakcji:**
  - *ponadprogowych realizowanych w wyniku przyjętej od klienta dyspozycji lub zlecenia (równowartość 15.000 Euro) również w przypadku, gdy jest ona przeprowadzana za pomocą więcej niż jednej operacji, których okoliczności wskazują, że są one ze sobą powiązane i zostały podzielone na operacje o mniejszej wartości z zamiarem uniknięcia obowiązku rejestracji (z wyłączeniem transakcji wymienionych w artykule 8 ust. 1e), oraz*
  - *podjejranych o związek z praniem pieniędzy i finansowaniem terroryzmu;*
- **Identyfikacja klientów i weryfikacja ich tożsamości przy zawieraniu umowy, a także tych, którzy chcą przeprowadzić transakcje podlegające rejestracji (w celu wykonania obowiązku rejestracji), a nie zawierali przedtem umowy z instytucją obowiązaną;**
- **Identyfikacja beneficjenta rzeczywistego i stosowanie uzależnionych od oceny ryzyka odpowiednich środków weryfikacji jego tożsamości, w tym ustalaniu struktury własności i zależności klienta;**
- **Zakres identyfikacji i weryfikacji danych klienta i rzeczywistego beneficjenta zależy od przeprowadzonej oceny ryzyka prania pieniędzy.**

Nowe wymogi regulacyjne Obowiązki instytucji obowiązanych (2)

Obowiązki instytucji obowiązanych obejmują także:

- **Prowadzenie bieżącej analizy przeprowadzanych transakcji i dokumentowanie wyników analiz;**
- **Przechowywanie danych z rejestru transakcji, danych identyfikacyjnych i dokumentów dotyczących zarejestrowanych i analizowanych transakcji przez okres 5 lat;**
- **Przekazywanie Generalnemu Inspektorowi Informacji Finansowej (GIIF) informacji o zarejestrowanych na podstawie Ustawy transakcjach oraz udostępnianie na żądanie GIIF informacji o transakcjach i stronach transakcji;**
- **Informowanie GIIF o dyspozycji lub zleceniu przeprowadzenia transakcji, co do której zachodzi uzasadnione podejrzenie o możliwym związku z przestępstwem prania pieniędzy (art. 299 K.K.);**
- **Wstrzymanie transakcji z inicjatywy instytucji obowiązanej**
- **Zablokowanie rachunku na żądanie GIIF;**
- **Zamrażanie wartości majątkowych - nowy rozdział Ustawy (Rozdział 5a) dotyczący przeciwdziałania finansowaniu terroryzmu;**
- **Poddawanie się kontrolom w zakresie wypełniania obowiązków dotyczących przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu. Kontrole mogą być prowadzone zarówno przez kontrolerów GIIF lub Komisji Nadzoru Finansowego.**

Nowe wymogi regulacyjne Obowiązki instytucji obowiązanych (3)

A ponadto, do obowiązków instytucji obowiązanych należą:

- Nowe** • Posiadanie procedury wewnętrznej (forma pisemna) w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu zawierającej w szczególności określenie sposobu wykonania środków bezpieczeństwa finansowego, rejestracji transakcji, sposobu analizy i oceny ryzyka, przekazywania informacji o transakcjach Generalnemu Inspektorowi, procedury wstrzymania transakcji, blokady rachunku i zamrożenia wartości majątkowych, sposób przyjmowania oświadczeń nt statusu PEP, o ile są przyjmowane, oraz sposób przechowywania informacji;
- Zapewnienie udziału pracowników w programach szkoleniowych;
- Wyznaczenie osoby odpowiedzialnej za realizację obowiązków określonych w Ustawie. W przypadku kapitałowej spółki handlowej osobą tą jest członek zarządu wyznaczony przez zarząd, a w odniesieniu do oddziałów instytucji kredytowych – dyrektor oddziału.

Nowe wymogi regulacyjne Profil Poznaj Swojego Klienta i ocena ryzyka (1/2)

Znowelizowana Ustawa uzależnia zakres identyfikacji i weryfikacji tożsamości klienta oraz beneficjenta rzeczywistego od oceny ryzyka klienta. Wstępna ocena ryzyka warunkuje dalsze postępowanie wobec klienta. Kryteria, które należy rozważyć przy klasyfikacji klienta do jednej z grup ryzyka obejmują aspekt:

- ekonomiczny - polegający na ocenie transakcji klienta pod względem celu prowadzonej przez niego działalności gospodarczej;
- geograficzny - polegający na dokonywaniu transakcji nieuzasadnionych charakterem działalności gospodarczej zawieranych z podmiotami z państw, w których występuje wysokie zagrożenie prania pieniędzy i finansowania terroryzmu;
- przedmiotowy - polegający na prowadzeniu przez klienta działalności gospodarczej wysokiego ryzyka z punktu widzenia podatności na pranie pieniędzy i finansowanie terroryzmu;
- behawioralny - polegający na nietypowym, w danej sytuacji, zachowaniu klienta.

Od strony technicznej, wybór metody dla oceny ryzyka klienta (np. kwestionariusz papierowy, on-line, czy automatyzacja) pozostawiono instytucji obowiązanej, a zależy ona w szczególności od możliwości systemu informatycznego, w którym prowadzona jest baza klientów.

Ważne jest przy tym, aby właściwie sparametryzować kryteria dla kwalifikacji klienta do grupy podwyższonego ryzyka, tak aby możliwe było efektywne zastosowanie wzmocnionych środków bezpieczeństwa finansowego wobec tych właśnie klientów.

Nowe wymogi regulacyjne Definicje – beneficjent rzeczywisty (2/2)

Zgodnie z punktem 10 preambuły do Dyrektywy 2005/60/WE:

„Instytucje i osoby objęte niniejszą dyrektywą powinny, zgodnie z niniejszą dyrektywą, identyfikować i weryfikować tożsamość rzeczywistego beneficjenta.

Od tych instytucji i osób powinno zależeć, czy, aby spełnić ten wymóg, skorzystają z publicznych spisów rzeczywistych beneficjentów, poproszą swoich klientów o odpowiednie dane lub zdobędą informacje w inny sposób, biorąc pod uwagę, że zakres takich środków należytej staranności wobec klienta wiąże się z ryzykiem prania pieniędzy i finansowania terroryzmu, zależnie od typu klienta, stosunków gospodarczych, produktów lub transakcji”.

Kwestie budzące wątpliwości:

1. Czy możliwe jest odstępianie od podejmowania działań w kierunku identyfikacji beneficjenta rzeczywistego?
2. W jakim stopniu tożsamość beneficjenta rzeczywistego wpływa na ocenę ryzyka klienta?
3. W jakim stopniu i w jakich przypadkach brak możliwości ustalenia tożsamości beneficjenta rzeczywistego wpływa na ocenę ryzyka klienta?
4. Beneficjent rzeczywisty, a skomplikowana struktura właścicielska klienta

Nowe wymogi regulacyjne Definicje – osoba eksponowana politycznie

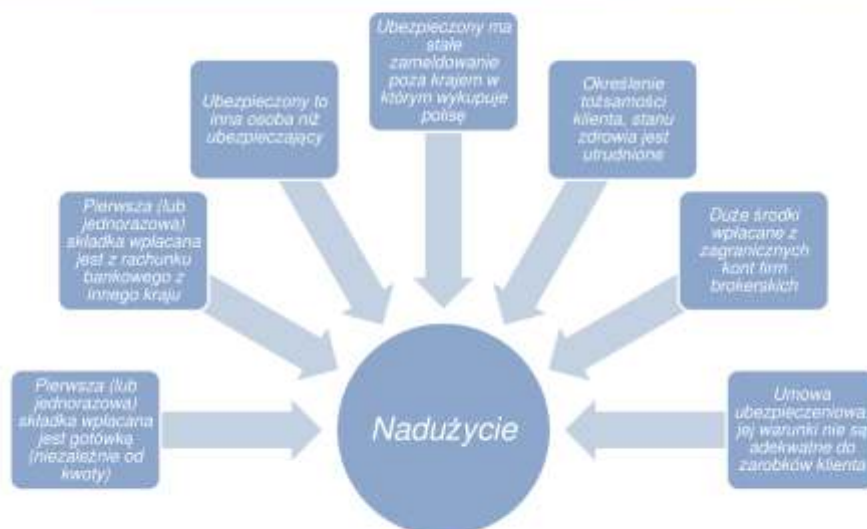
W rozumieniu Ustawy za osoby zajmujące „ekspozowane stanowiska polityczne” – uznaje się osoby fizyczne:

- a) szefów państw, szefów rządów, ministrów, wiceministrów lub zastępców ministrów, członków parlamentu, sędziów sądów najwyższych, trybunałów konstytucyjnych oraz innych organów sądowych, których orzeczenia nie podlegają zaskarżeniu, z wyjątkiem trybów nadzwyczajnych, członków trybunałów obrachunkowych, członków zarządów banków centralnych, ambasadorów, *chargés d'affaires* oraz wyższych oficerów sił zbrojnych, członków organów zarządzających lub nadzorczych przedsiębiorstw państwowych - którzy sprawują lub sprawowali te funkcje publiczne w okresie roku od dnia zaprzestania spełniania przesłanek określonych w tych przepisach,
  - b) małżonków osób, o których mowa w lit. a, lub osoby pozostające z nimi we wspólnym pożyciu, rodziców i dzieci osób, o których mowa w lit. a, małżonków tych rodziców i dzieci lub osoby pozostające z nimi we wspólnym pożyciu,
  - c) które pozostają lub pozostawały z osobami, o których mowa w lit. a, w ścisłej współpracy zawodowej lub gospodarczej lub są współwłaścicielami podmiotów prawa, a także jedynymi uprawnionymi do majątku podmiotów prawa, jeżeli zostały one założone na rzecz tych osób
- mające miejsce zamieszkania poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Przykłady symptomów nadużyć

Kontakt

Agnieszka Gawrońska-Malec
Senior Manager, Advisory
Tel. +48 22 528 1286
Kom. +48 664 718 836
agawronska-malec@kpmg.pl

Krzysztof Kozłowicz
Senior Manager, Advisory
Tel. +48 22 528 1070
Kom. +48 508 047 592
kkozlowicz@kpmg.pl

Michał Kaczmarski
Manager, Advisory
Tel. +48 22 528 1369
Kom. +48 664 080 139
mkaczmarski@kpmg.pl

KPMG Sp. z o.o.
ul. Chłodna 51
00-867 Warszawa
tel. +48 22 528 11 22

Dziękujemy za uwagę

Prowadzący:

Agnieszka Gawrońska-Malec
Senior Manager KPMG

Agnieszka jest Starszym Menedżerem w Dziale Zarządzania Ryzykiem Nadużyć KPMG odpowiedzialnym za rozwój usług dochodzeniowych oraz zarządzania ryzykiem nadużyć w Polsce. Dział jest częścią Praktyki Zarządzania Ryzykiem Nadużyć firmy KPMG na terenie Europy Środkowej i Wschodniej.

Agnieszka posiada wieloletnie doświadczenie w zakresie prowadzenia audytów śledczych. Prowadziła również wiele przeglądów procedur wewnętrznych i mechanizmów kontrolnych spółek z punktu widzenia ich oceny pod kątem ryzyka wystąpienia nadużyć. Wspierała różnego typu firmy i organizacje w procesie projektowania i wdrażania programów zarządzania ryzykiem, w tym w szczególności ryzyka nadużyć. Posiada także doświadczenie w prowadzeniu projektów z zakresu wsparcia kancelarii prawnych w sporach odszkodowawczych i procesach dotyczących nadużyć gospodarczych.

Wcześniejsze doświadczenie zawodowe Agnieszki obejmuje badanie sprawozdań finansowych, prowadzenie analiz finansowych, sporządzanie wycen oraz przygotowywanie restrukturyzacji przedsiębiorstw z różnych sektorów.

Michał Kaczmarek
Manager KPMG

Michał jest menedżerem w Dziale Zarządzania Ryzykiem Nadużyć KPMG.

Michał posiada bardzo szerokie doświadczenie w prowadzeniu audytów śledczych oraz projektów z zakresu zarządzania ryzykiem nadużyć w Polsce oraz w wybranych krajach Europy Środkowej i Wschodniej. Michał zaangażowany był m.in. w projektowanie i testowanie kontroli przeciwdziałających nadużyciom, projektowanie i wdrażanie planów działania w wypadku wystąpienia nieprawidłowości oraz szkolenia w zakresie wykrywania oraz przeciwdziałania nadużyciom. Szkolenia obejmowały m.in. postępowanie z informacjami niejawnymi i poufnymi, czy szkolenia z zakresu przeciwdziałania łapownictwu i korupcji.

Michał jest specjalistą w dziedzinie przeciwdziałania praniu budnych pieniędzy. Jest on słuchaczem studiów doktoranckich Wydziału Prawa Uniwersytetu Warszawskiego, a jego praca doktorska będzie poświęcona tej tematyce

Krzysztof Kozłowicz
Senior Manager KPMG

Krzysztof zajmuje się usługami związanymi z zarządzaniem ryzykiem gospodarczym i audytem wewnętrznym. Od wielu lat doradza w tym zakresie klientom z sektora ubezpieczeniowego. Wśród projektów realizowanych w ciągu ostatnich 2 lat prowadził m.in. projekt modyfikacji procesów zarządzania ryzykiem w grupie Commercial Union w Polsce, projekt opracowania systemu kontroli wewnętrznej w procesie sprawozdawczości finansowej w Generali, szkolenia z zakresu zarządzania ryzykiem i audytem wewnętrznym dla Polskiej Izby Ubezpieczeń. Krzysztof uczestniczy w pracach grupy roboczej w ramach Komisji Ekonomicznej w Polskiej Izbie Ubezpieczeń angażując się w opracowanie wytycznych dotyczących audytu wewnętrznego w sektorze ubezpieczeniowym.

POLSKA IZBA UBEZPIECZEŃ

---

ul. Wspólna 47/49,
00-684 Warszawa
www.piu.org.pl